

Toimintakertomus 2020

Toimintaympäristö ja toiminta

Korona muutti työelämää todennäköisesti pysyvästi maaliskuusta 2020 lähtien. Koronatilanteessa määräaikaisten oppisopimusopiskelijoiden lomauttamiseen saatiin mahdollisuus vuoden 2020 loppuun saakka. Tätä on myös voitu käyttää apuna jouduttaessa nopeasti reagoimaan työpaikalla tulleisiin lomautuspaineisiin. Haastavasta tilanteesta huolimatta on oppisopimusten purkautuminen ollut yllättävän vähäistä ja kertookin siitä, että mm. työvoimapulasta kärsivien ja teknisten alojen työvoimapula jatkui koronasta huolimatta. Myös työpaikoilla olevat pystyivät jatkamaan opintojaan koronasta huolimatta yllättävän hyvin. Muihin oppimisympäristöihin siirtymisen kautta myös mahdollistettiin opiskelun jatkumista. Erityisesti lyhyiden oppisopimusten määrä on lisääntynyt.

Hyvät kokemukset koulutussopimuksesta oppisopimukseen siirtymisessä kannustavat työnantajia, opiskelijoita ja koulutuksenjärjestäjiä. Ammatilliset koulutuksenjärjestäjät ovat jatkaneet oppisopimustoimintansa uudistamista suuntaan, jossa oppisopimuskoulutus olisi yksi koulutuksen toteutus-tapa ja yhä useampi opettaja toimii myös sopimusten tekijänä ja vastuussa oppisopimusprosesseista. Koulutuksenjärjestäjät ovat myös joutuneet kehittämään omassa organisaatiossa henkilöstön osaamistason riittävyttä ja laatimaan toimintaohjeita. Työtä tehdään myös entistä tiiviimpää yhteistyötä erilaisissa verkostoissa.

Yhdistys on tehnyt yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen kanssa oppisopimukseen liittyvän erityisosaamisen ylläpitämisessä ja erityiskysymysten ratkaisemisessa.

Eri hallintokuntien menettelytavat ja toimintalait eivät vielä täysin sovellu toisiinsa vaikkakin oppisopimusten soveltuvuus ja käyttö uudistuksen jälkeen on tullut tutummaksi ja nähdään yhtenä ratkaisuna työllistämiseen, aliedustettujen ryhmien kouluttamiseen ja jatkuvan oppimisen uudistukseen. Yhdistyksen hallitus on osallistunut vuoden aikana erilaisiin työryhmiin ja tuonut lainvalmistelijoiden ja työryhmien tietoon huomioita oppisopimuskentältä. Vuoden aikana on saatu toimintaohjeita jäsenistöä askarruttaviin kysymyksiin. Yhdistyksen hallitus on laatinut lausuntoja ja tehnyt ehdotuksia kehittämiskohteista ja oppisopimuksen näkökulmien huomioimisesta. Yhdistyksen hallitus on työskennellyt tavoitteellisesti yhdistyksen toimintalinjausten mukaisesti.

Yhdistyksen hallitus on laatinut 6 lausuntoa oppisopimuskoulutuksen kehittämistyöryhmästä tulleisiin toimeksiantoihin ja oppivelvollisuusiän nostamiseen liittyen. Yhdistyksen hallituksen edustus on ollut mukana kuudessa valtakunnallisessa seuranta- ja työryhmissä.

Keväällä järjestettiin kaksi webinaaria Työelämässä oppimisen järjestelyihin koronatilanteessa. Webinaarien osallistujia oli yhteensä yli 600 henkilöä.

Valtakunnallista Oppisopimusviikkoa vietettiin neljännen kerran 5-9.10.2020. Yhdistys järjesti

kaksi valtakunnallista seminaaria. Syksyn seminaari toteutettiin webinaarina. Myös 4. kerran järjestettyyn oppisopimuskilpailuun saatiin osallistujia aikaisempia vuosia enemmän ja palkitut julkaisiin syysseminaarissa.

Näkymät vuodelle 2021

Koronatilanne vaikuttaa myös työpaikalla oppimiseen ja oppisopimusmahdollisuuksiin. Jos kuitenkin työvoiman kysyntä jatkuu, on edellytykset oppisopimusten määrän kasvulle olemassa. Toimijoiden osaamisen varmistaminen ja koulutuksen asiakaslähtöisyys (opiskelijat ja työnantajat sekä yrittäjät) sekä toimintamallien tasalaatuisuus eri puolilla maata ovat merkittävässä roolissa, kun määrällistä kasvua toteutetaan laadukkaasti. Yhdistyksen hallitus osallistuu valtakunnallisiin kehittämistyöryhmiin ja keskusteluihin sekä on vaikuttamassa siihen, että oppisopimuskoulutuksen erityispiirteet tulevat huomioiduksi ammatillista koulutusta koskevassa päätöksenteossa.

Hallinto

Suomen Oppisopimusosaajat ry:n asioita hoiti hallitus, jonka kokouksia pidettiin toimintavuonna yhteensä 12. Kokouspäivät olivat 24.01.2020, 11.03.2020, 03.04.2020, 17.4.2020, 18.05.2020, 29.05.2020, 12.06.2020, 14.08.2020, 11.09.2020, 16.10.2020, 13.11.2020 ja 11.12.2020.

12.3. 2020 lähtien

Virpi Spangar, puheenjohtaja	Oulu
Anne Vuorinen, 1. varapuheenjohtaja	Kerava
Anu Haapasalo, 2. varapuheenjohtaja	Kokkola
Heli Skantz, yrittäjäyryysjaoksen pj	Äänekoski
Merja Happonen, sihteeri	Kuopio
Mirka Kuitunen, tiedottaja	Mäntsälä
Mia Malmsten	Vaasa
Liisa Klinge	Tampere
Marjo Selkinen	Helsinki
Timo Lehtinen	Lohja
Jouni Kyllönen	Helsinki

Toiminnantarkastajina ovat toimineet Tiina Lähteenoja-Niemelä ja varalla Annu Jokela-Ylipiha. Nettisivujen ylläpitäminen ja viestintää on ostettu Riina Steniltä.

Talous ja jäsenet

Talous on toteutunut suunnitelmien mukaisesti lukuun ottamatta syksyn webinaarin järjestämiseen liittyneitä lisäkuluja, joita ei voitu ennakoida toimintasuunnitelmassa. Kustannuksia syntyi mode-

raattorista webinaarin suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä lähetystilojen käytöstä Tampereen Tohlopissa.

Vuoden aikana on yhdistyksestä eronnut 11 henkilöjäsentä. Uusia yhteisöjäseniä on 4 ja 3 henkilöjäsentä on liittynyt yhdistyksen jäseneksi.

Jäsenmäärä on 1.1.2021:

- 65 yhteisöjäsentä
- 11 henkilöjäsentä.

Tutkimusrahasto

Ei toimenpiteitä vuoden aikana.

Stipendit

Ei myönnettyjä stipendejä.

Viestintä

Oppisopimus.fi

Oppisopimus.fi -sivusto avattiin 2015 OpsoDiili-hankkeen yhteydessä. Oppisopimus.fi-sivustolla oli parhaimmillaan tuhansia käyttäjää kuukaudessa. Vierailijoista suurin osa oli ensimmäistä kertaa sivustolla vierailevia opiskelijoiksi haluavia ja myös työnantajia. Oppisopimustoimijat hakevat sivustolta hyvää helposti ymmärrettävää perustietoa oppisopimuksesta. Yhdistys on ostanut sivuston sekä sosiaalisen median päivityksen ulkopuolelta yksityiseltä palveluntuottajalta. Sivuston tietojen päivittäminen käynnistyi syksyllä 2020.

Jäsenviestintä

Jäsenviestintä on hoidettu tiedotteilla ja sähköposteilla, jotka kaikki on myös julkaistu oppisopimus.fi/ajankohtaista -sivustolla. Ajankohtaista-palstalle on kerätty myös muuta jäsenille tärkeää ja kiinnostavaa asiaa. Uutisvirtaan on tuotu ajankohtaisia kuulumisia eri puolilta Suomea. Erityisesti nettisivujen kautta tuotiin esille oppisopimusviikkojen tapahtumia, joita järjestettiin useita kymmeniä eri puolilla Suomea.

Vuoden aikana on tehty yhteistyössä artikkeleita ja tilaisuuksia Suomen Yrittäjät ry:n ammatillisen koulutuksen viestintähankkeen kanssa.

Yhdistyksen jaokset

Kansainvälisyysjaos

Jaoksen jäsenet 2020

Anu Haapasalo	jaoksen puheenjohtaja
Mirja Anttila	Lappia
Margit Gasbarra	Stadin ammattiopisto
Susan Helenius- Nieminen	Careeria
Heidi Jokinen	Kpedu
Liisa Nuutinen	Hyria
Tuomo Rahko	Turun oppisopimustoimisto

Kansainvälisyysjaoksen vuotta leimasi korona. Liikkuvuusjaksojen kysyntä romahti luonnollisesta syystä kokonaan alkuvuodesta 2020. Jaos on kuitenkin vastannut jäsenistön kysymyksiin ja pyrkinyt tukemaan oppisopimuskoulutuksen liikkuvuusjaksoihin ja muuhun kansainvälistymiseen liittyvissä kysymyksissä. Jaoksen kokoukset keskeytettiin, koska koulutuksen järjestäjien huomiota tarvittiin muuhun pandemiasta johtuvaan arjen järjestelyyn ja liikkuvuusasiat olivat pysähdyksissä.

Yhdistys kehittää eurooppalaista oppisopimuskoulutusta osana EU Komission johtamaa European Alliance for Apprenticeships (EAfA) – verkostoa. Allianssin kuvaus EU Komission internetsivuilta: ”The European Alliance for Apprenticeships (EAfA) unites governments and key stakeholders with the aim of strengthening the quality, supply and overall image of apprenticeships across Europe, while also promoting the mobility of apprentices. These aims are promoted through [national commitments](#) and [voluntary pledges](#) from stakeholders.”

EAfA:n toiminta on jatkunut pandemiasta huolimatta. Livenä toteutettavaksi suunnitellut kohtaamiset vietiin pääosin kaikki läpi ja toteutus siirtyi verkkoon.

Yhdistyksen kansainvälisyysjaoksen puheenjohtaja osallistui vuoden 2020 aikana erilaisiin allianssin tapaamisiin ja muuhun toimintaan seuraavasti:

tammikuu 2020	EAfA knowledge sharing, the 2020 roadmap - webinaari
helmikuu 2020	Bryssel, EAfA 'Get Together' event
toukokuu 2020	Career guidance and awareness raising on apprenticeship as the first choice – webinaari
marraskuu 2020	Fifth European Vocational Skills Week 2020, useita webinaareja

Allianssin verkostosta on välitetty uusia kontakteja ja yhteistyöehdotuksia eri keinoin koulutuksen järjestäjille. Hankeverkostoa ja alkaneita hankkeita on myös saatu verkoston kautta koulutuksen järjestäjille.

Yrittäjyysjaos

Yrittäjyysjaoksen kokoonpano kattaa oppisopimustoiminnan valtakunnallisesti. Jaokseen on ollut vapaa hakeutuminen. Jaoksessa toimivat vuoden 2020 lopussa:

1. Pohjois-Suomi: Anne Pudas (OSAO, Oulu) ja Anne Puroaho (Redu, Rovaniemi)
2. Sisä-Suomi: Päivi Myllymaa (Tredu, Tampere) ja Kimmo Rintala (TAKK)
4. Keski-Suomi: Opso ry:n hallituksen jäsen ja jaoksen puheenjohtaja: Heli Skantz Poke, Äänekoski (yhteydenpito ja raportointi hallitukselle)
5. Itä-Suomi: Katja Turunen (Ysao, Iisalmi)
6. Rannikkoseutu-Pohjanmaa: Ami Kuula (Vamia, Vaasa)
7. Metropolialueen toimijoiden edustajat: Marjo Selkinen, Opso Ry:n hallituksen jäsen (Rastor-Instituutti), Sirpa Katajalaakso (Stadi, Helsinki), Petri Simander (Careeria, Edupoli)
6. Suomen Yrittäjät, Marja Vartiainen

Jaos on kokoontunut säännöllisesti. Vuonna 2020 on pidetty kuukausittain Teams-kokoukset, Teams-kehittämispäivä ja valtakunnallinen Mahdollistava Mentori- webinaari. Jaos on käynyt sähköposti- ja muuta keskustelua kokousten ja tapaamisten välillä.

Jaoksen keskeisenä tehtävänä on ollut yrittäjän oppisopimuskoulutukseen liittyvä valtakunnallinen kehittäminen sekä yhteistyöverkoston vahvistaminen ja ylläpitäminen.

Jaoksen toimintaa:

- Jaoksella oli esittelypiste Opso ry:n kevätseminaarissa 12.-13.3. 2020 Tampereella.
- Jaos on tehnyt Suomen Yrittäjien kanssa yhteistyössä toimintaohjeita yrittäjille työelämässä oppimisen järjestelyistä koronapandemian aikana
- Jaos on tehnyt Suomen Yrittäjien viestintähankkeen kanssa yhteistyössä 3 tietoisuutta oppisopimuskoulutuksesta (lyhyt oppisopimus osana ammatillista perustutkintokoulutusta, työsuhteisen oppisopimus, yrittäjän oppisopimuskoulutus)
- Jaoksen toimijat ovat tuoneet keskeisiä yrittäjän oppisopimuskoulutukseen liittyviä kysymyksiä Opso ry:n seminaarien kyselytunneille ja yhteiseen keskusteluun.
- Opso ry:n Mentoripankki-sivuston toimintaa on aktivoitu mm. ajankohtaisten asioiden tiedotuskananavana.
- Jaos on ylläpitänyt ja aktivoitunut Oppisopimusmentorit. facebook-ryhmän toimintaa
- Jaoksessa on tehty yrittäjän oppisopimuskoulutukseen liittyvää yleistä markkinointi- ja mentorointimateriaalia, mm. mentorin manuaali ja esite maahanmuuttajille
- Oppisopimus.fi-sivuston päivitys on aloitettu jaoksen työnä.

- Jaos on käynyt vilkasta ja monipuolista keskustelua oppisopimuskoulutukseen liittyvissä asioissa ja jatkanut yleistä keskustelua jäsentensä omissa ammatillisissa verkostoissa ja organisaatioissa.
- Jaoksen työn tavoitteena on ollut vahvistaa ja laajentaa tietoisuutta yrittäjän oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksista sekä kehittää yrittäjän oppisopimuskoulutuksen toimintatapoja ja laatua.

Tapahtumat, osallistumiset ja lausunnot vuoden 2020 aikana

Seminaarit

- Yhdistyksen kevätseminaari järjestettiin 12-13.3. Tampereella.
- Yhdistyksen syysseminaari järjestettiin webinaarina 4-5.11.2020.
- Suomen Oppisopimusosaajat ry ja AMKE järjestivät yhteistyössä Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa ajankohtaiswebinaarit: Työelämässä oppiminen koronatilanteessa - webinaarit 7.4.2020 ja 24.4.2020.
- Mahdollistava mentori – mentorin merkitys yrittäjän oppisopimuskoulutuksessa - webinaari 18.11.2020

Osallistuminen valtakunnallisiin työryhmiin

Yhdistys on ollut edustettuna seuraavissa työryhmissä:

- Hallituksen puheenjohtaja Virpi Spangar on osallistunut oppisopimuskoulutuksen kehittämistyöryhmään OKM)
- Hallituksen puheenjohtaja Virpi Spangar on osallistunut oppivelvollisuusiän laajentamisen seurantaryhmään (OKM)
- Hallituksen puheenjohtaja Virpi Spangar on osallistunut ammattiosaamisen valiokuntaan (AMKE ry)
- Hallituksen 1.varapuheenjohtaja Anne Vuorinen on osallistunut AMKE ry:n työelämäyhteysien jaokseen.
- Hallituksen 1.varapuheenjohtaja Anne Vuorinen on osallistunut laadun ja tasa-arvon seurantaryhmään.
- Hallituksen 2. varapuheenjohtaja Anu Haapasalo on toiminut yhdistyksen yhteyshenkilönä EU komission johtamassa Oppisopimusallianssissa

Lausunnot ja muu vaikuttaminen

Yhdistyksen hallitus on lähettänyt näkemyksiään / lausuntoja seuraavasti:

27.5.2020 Suomen Oppisopimusosaajat ry:n hallituksen esitys oppisopimuskoulutuksen kehittämissyöryhmälle työnantajien palkkauskustannusten porrastukseen palkkatuen avulla.

22.9.2020 Suomen Oppisopimusosaajat ry, lausunto luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoitusperusteista.

21.10.2020 Suomen Oppisopimusosaajat ry, esitys koulutuskorvauksista oppisopimuskoulutuksen työryhmälle.

10.11.2020 Suomen Oppisopimusosaajat ry:n hallituksen vastaukset sivistysvaliokunnan järjestämässä kuulemistilaisuudessa 10.11.2020 esitettyihin kysymyksiin.

10.11.2020 Suomen Oppisopimusosaajat ry:n hallitus, näkemys hallituksen esitykseen oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

1.12.2020 Suomen Oppisopimusosaajat ry:n hallitus, lausunto valtioneuvoston asetusten muuttamisesta liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen.